

DANI TAY BA KANLI İ'NA

DOSYA NO: E.2023/

DAVACI : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası
Karanfil Sk.No:28/12 Kızılay/ANKARA

VEKİL : Av.Zühal S RKEC O LU DÖNMEZ-41998670172

DAVALI : Cumhuriyet Kanlı 1
Cumhuriyet Kanlı 1 Külliyesi 06560 Be tepe/ANKARA

Y.TARİH : 24/02/2023

KONUSU : 24/02/2023 tarih 32114 Sayılı RG'de yayınlanarak yürürlüğe giren Ola anüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin 126 Sayılı Cumhuriyet Kanlı 1 Kararnamesinin 2.maddesinin 1.fıkrasının son cümlesinde yer alan 'Bu belirleme yapılırken gereklilik bulunması halinde, 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu ile 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 16 ncı maddesinde belirtilen alanlar da kullanılabilir' ekindeki düzenlemenin ve 4.maddesinin yürütmesinin durdurulması ve sonrasında iptali talebidir.

AÇIKLAMALAR : 06/02/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle fazlasıyla üzgünüz. Bu büyük afette Onbinlerce vatandaşımızın ölümüne neden olan yapılar. Yapıların yer aldığı zeminin de büyük yıkımda çok etkili oldu u uzmanlarınca belirtilmektedir. Özellikle tarım arazileri ve sulu zemin üzerindeki Hatay linin neredeyse tamamen yıkımının nedeni de bu zemindir. Hal böyle iken ehirlere hangi zemin üzerinde hangi inaat teknikleriyle kurulması konusu önem kazanmaktadır. Buna karar verecek olan kurumların da do ru kararlara almaları gerekmektedir.

Deprem nedeniyle 08/02/2023 tarihli 6785 sayılı Cumhuriyet Kanlı 1 kararı ile 10 ilde 3 ay süreyle Ola anüstü Hal ilan edilmiştir. 24/02/2023 tarihinde de 126 sayılı Ola anüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhuriyet Kanlı 1 Kararnamesi çıkarılmıştır. **Kararnamenin Amacı, 8/2/2023 tarihli ve 6785 sayılı Cumhuriyet Kanı Kararıyla ilan edilen ola anüstü hal kapsamında yer alan illerde yerleşme ve yapılaşma hususunda bazı tedbirlerin alınmasıdır.** Bu tedbirler Kararnamenin 2.maddesinde gösterilmiştir. 2.maddenin 1.fıkrası öyledir: **6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, afetten etkilenenlerin geçici veya kesin iskân alanları; fay hattına mesafesi, zeminin elverişliliği, yerleşim merkezine yakınlığı gibi kriterler gözetilerek, Afet ve Acil Durum Yönetimi**

Ba kanlı mın yeni yerle im yerlerinin tespitine ili kin görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla, Çevre, ehircilik ve klim De i ikli i Bakanlı nca resen belirlenerek ilgili kurumlara bildirilir. Bu belirleme yapılırken gereklilik bulunması halinde, 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu ile 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 16 ncı maddesinde belirtilen alanlar da kullanılabilir.

Bu düzenlemenin depremin yıkıma neden olan etkilerinin giderilmesine yönelik düzenlemelerin getirilmesi amacına aykırı olaca ı açıktır. Bu nedenle iptalini talep etmek gerekmi tir.

PTAL NEDENLER : 1-) Anayasanın 104.maddesinde Cumhurba kanının Görev ve Yetkileri düzenlenmi tir. 7.fıkrasında Cumhurba kanının, yürütme yetkisine ili kin konularda Cumhurba kanlı ı kararnamesi çıkarabilece i belirtilmi tir. Cumhurba kanı Kararnamesi çıkarılamayacak konular da burada gösterilmektedir.

Buna göre;

* Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, ki i hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurba kanlı ı kararnamesiyle düzenlenemez.

*Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurba kanlı ı kararnamesi çıkarılamaz.

*Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurba kanlı ı kararnamesi çıkarılamaz.

Ayrıca, Cumhurba kanlı ı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda, Cumhurba kanlı ı kararnamesi hükümsüz hale gelir.

Görüldü ü gibi Kanunla düzenlenmi olan mera ve ormanlara ili kin düzenlemelerin CB Kararnamesi ile düzenlenmesi mümkün de ildir, bu nedenle CB Kararnamesi Anayasanın 104.maddesine aykırıdır. T.C. Anayasası Devlete, 44. maddesi ile “topra ın verimli olarak i letilmesini korumak ve geli tirmek...”, 45. maddesi ile de “tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dı ı kullanılmasını ve tahribini önlemek...” görevlerini yüklemi tir. **Anayasamızın 45. maddesinin gerekçesinde; “Madde, Devlete tarım arazilerinin ve çayırlarla meraların amaç dı ı kullanılmasını önleme görevi vermektedir. Devlet, bu amaçla yasal düzenlemeler yapmalıdır” ifadesi yer almaktadır.**

Dolayısıyla dava konusu düzenlemenin Devlete, çayır ve mer'aların amaç dı ı kullanılmasını ve tahribini önlemek görevini veren Anayasanın 45.md.ne aykırı oldu u açıktır.

AYM'nin bir çok kararında ‘Anayasa'nın 45. maddesinin gerekçesinde de belirtildi i gibi bu kuralla Devlete, tarım arazilerinin sanayi ve ehirle me sebebiyle yok edilmesini, tarım arazileri ile **çayırlar ve meraların amaç dı ı kullanılmasını önleme görevi yüklenmi tir.**’ cümlesi yer almaktadır (12/05/2011 t.E.2009/30 K.2011/76).

2-) 4342 sayılı Mera Kanunu, *mera, yaylak ve kı lak alanları ile umuma ait çayır ve otlak alanları kapsar.* Kanun ayrıntılı bir ekilde meraların amaç dı ı kullanımını da düzenlemi tir ki amaç dı ı kullanım geçici kullanıma yöneliktir. Zira Kanunun 14.maddesinde, tahsis amacı de i tirilmedikçe mera,

yaylak ve kı laktan bu Kanunda gösterilenden ba ka ekilde yararlanılamayaca ı, belirtilerek, tahsis amacının hangi durumlarda de i tirilebilece i gösterilmi tir. Maddede sayılan durumların varlı ı halinde ilgili müdürlü ün talebi, komisyonun ve defterdarlı ın uygun görü ü üzerine, valilikçe tahsis amacı de i tirilebilir. Oysa CB Kararnamesi do rudan do ruya meraların yerle im yeri olarak iskana açılaca ı hükmünü içermektedir. Kanunun 20.maddesi n aat Yasa ı ba lıklı olup *Yaylak ve kı laktarda, 442 sayılı Köy Kanununda öngörülen in aatlar ile valiliklerden izin alınmak suretiyle imar mevzuatına göre yapılacak kullanma amacına uygun mandıra, suluk, sundurma ve süreklilik göstermeyen barınak ve a ıllar ile Turizm Bakanlı ının talebi üzerine turizme açılması uygun görülen bölgelerde ah ap yapılar dı nda, ev, ahır ve benzeri in aatlar yapılamaz.* Kanunda açıkça düzenlenmi olmasına ra men, meraları CB Kararnamesi ile hiç bir kısıt olmaksızın yerle im yeri olarak tespit etmek Anayasaya aykırıdır ve iptali gerekir.

Ayrıca mera arazilerinin hiç bir ekilde iskana uygun olmadı ı, çok sa lam yapılar in a edilse de tıpkı tarım arazileri gibi sıvıla ma nedeniyle depremlerde kolayca yıkıma neden olaca ı bilim adamları tarafından dile getirilmektedir.

3-) Aynı durum Orman Kanunu için de geçerlidir. Dava konusu Kararname ile 6831 sayılı Orman Kanununun ek 16 ncı maddesinde belirtilen alanların re'sen yerle im yeri olarak belirlenece i düzenlenmi tir. Kanunun Ek 16.maddesi öyledir: Bakanlıkça, bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönü türülmesi de mümkün olmayan yerler ile bu maddenin yürürlü e girdi i tarihte üzerinde yerle im yeri bulunan ya da yerle im yeri olu turulması uygun olan ta lık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı ta imayan alanlardan, sınırları Cumhurba kanınca belirlenen alanlar, Cumhurba kanınca belirlenecek usul ve esaslara göre Orman Genel Müdürlü ünce orman sınırları dı ına çıkartılarak tapuda Hazine adına tescil edilir. Orman sınırları dı ına çıkartılan alanın iki katından az olmamak üzere Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya Hazinesinin özel mülkiyetinde bulunan ta ınmazlar Orman Genel Müdürlü üne orman tesis etmek üzere tahsis edilir. Bu madde hükümleri bu Kanunun 16 ncı, 17 nci ve 18 inci maddelerine göre izin verilen orman alanları ile 23 üncü, 24 üncü ve 25 inci maddelerine göre belirlenmi özel statülü orman alanlarında, 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Te vik Kanunu kapsamında sınırları tespit ve ilan edilen kültür ve turizm koruma ve geli im bölgeleri, turizm merkezleri, turizm bölgeleri ve turizm alanlarında, Orman Genel Müdürlü ünün bina ve tesislerinin bulundu u orman alanlarında, tohum bahçesi, tohum me ceresi, gen koruma ormanlarında ve özel a açlandırma için tahsis edilmi orman alanlarında uygulanmaz.

Orman Kadastro ve 2/B Uygulama Yönetmeli i'nin "Kasaba ve ehir yerle im alanları" ba lıklı 28. maddesinde; "Bir yerin kasaba ve ehir toplu yerle im alanı olarak orman sınırları dı ına çıkarılabilmesi için 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteli ini tam olarak kaybetmi olması ve özel i yerlerini, kamu hizmeti gören bina ve tesisleri ihtiva eden arsa toplulukları ile bu toplulukların içinde veya kenarında yol, alan veya arsa haline dönü mü yerler veya bunların devamı haline gelmi yerlerden olması arttır." hükmüne yer verilmi tir.

Orman Kadastro ve 2/B Uygulama Yönetmeli i'nin yukarıda yer verilen 28. maddesinin de içinde oldu u bazı maddelerinin iptali istemiyle açılan davada Danı tay Sekizinci Dairesi'nin 16/01/2019 tarih ve E:2013/2802, K:2019/129 sayılı kararıyla "Yukarıda ifade edilen 6831 sayılı Kanunun 2/B maddesinde, 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteli ini tam olarak kaybetmi yerlerden ... ehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulundu u yerle im alanlarının orman sınırları dı na çıkartılabilece i kuralına yer verilmi iken, anılan Yönetmelik maddesi ile özel i yerlerini, kamu hizmeti gören bina ve tesisleri ihtiva eden arsa toplulukları ile bu toplulukların içinde veya kenarında yol, alan veya arsa haline dönü mü yerler veya bunların devamı haline gelmi yerler orman sınırları dı na çıkarılacak yerler kapsamına alınarak Kanunun 2/B maddesi ile getirilen sınırlamayı a ar nitelikte düzenleme yapıldı ı, söz konusu **düzenleme**, arsa toplulukları, arsa haline dönü mü yerler ve bunların devamı haline gelmi yerler gibi açık ve net olmayan ibarelerin bulundu u anla ılmaktadır.

Bu durumda, Yönetmeli in 28. maddesi ile getirilen düzenlemenin, 6831 sayılı Kanunun orman sınırları dı na çıkarılacak yerlerin kapsam ve niteli ini belirleyen 2/B maddesi hükmünü a an, geni letici mahiyet ta ıdı ı, belirsiz ibareler içerd i ve bu haliyle hukuka aykırı oldu u sonucuna varılmaktadır." gerekçesiyle anılan maddenin iptaline karar verilmi ; bu karar Danı tay dari Dava Daireleri Kurulu'nun 15/03/2021 tarih ve E:2019/2669, K:2021/490 sayılı kararıyla onanarak kesinle mi tir.

Bu nedenlerle ormanların yerle ime açılmasına neden olacak düzenlemenin iptali gerekir.

4-) Kararnamenin 4.maddesinde yer alan, Köy yerle me alanları dâhil belirlenen kesin iskân alanlarında ve mevcut kentsel alanlarda, Çevre, ehircilik ve klim De i ikli i Bakanlı ınca onaylanacak plan ve imar uygulamaları beklenmeksizin, jeolojik etüt raporu ve zemin etüt raporu do rultusunda Çevre, ehircilik ve klim De i ikli i Bakanlı ınca onaylanacak vaziyet planına ve düzenlenecek yapı ruhsatına göre uygulama yapılaca ı, bu alanlarda Çevre, ehircilik ve klim De i ikli i Bakanlı ınca onaylanan plan ve parselasyon planlarında, 3194 sayılı mar Kanununun plan ve parselasyon ile ilgili i lemlerindeki askı, ilan, itirazlara ili kin hükümleri uygulanmayaca ı, bu alanlarda ta ınmaz mülkiyeti veya imar hakları kısmen veya tamamen ba ka bir alana aktarılabilece i, ekindeki düzenleme de Anayasa ve ilgili kanunlara aykırıdır. 442 sayılı Köy Kanunu köyün ne demek oldu unu, köyde nasıl ya anaca ını, mallarını vb. ayrıntılı bir ekilde düzenlemi tir. Kanunla düzenleme nedeniyle bu konuyla ilgili Kararname çıkarılamaz. Ayrıca Kararnamede hiç bir sınır bulunmamaktadır, be enilen köyler kent yerle imi için kullanılacak ve Köy Kanununa aykırı olarak köyler dönü ecektir. Ayrıca gene Anayasanın 44. ve 45.maddesine aykırı bir düzenleme getirilmi tir.

5-)Müvekkil Oda, kayna ını Anayasadan alan, kamu kurumu niteli inde meslek kurulu u olup, üyelerinin tüm toplumsal, ekonomik ve mesleki sorunları ile do rudan ilgilenmekle yükümlüdür. Ayrıca ülkemizin tarımsal kaynaklarının, topraklarının korunması için gereken her türlü giri imde bulunmakla yükümlüdür.

7472 Sayılı Ziraat Yüksek Mühendisli i Hakkında Kanun, Ziraat Yüksek Mühendislerinin toprak muhafazasına ili kin hizmet ve faaliyetlerde bulunmaya yetkili olduklarını düzenlemi tir. Ziraat Mühendislerinin Görev Ve Yetkilerine li kin Tüzükte, toprak ve su muhafazasının toprak bilimi

alanında ö renim görmü ziraat mühendisleri tarafından yapılaca ı, hükmü yer almaktadır. 06.04.2005 Tarih, 25778 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanmı olan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birli i Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeli inin 6.maddesine göre de; Ülke tarımı ve tarımsal üretim kaynaklarının korunması, geli tirilmesi, i letilmesi ve verimli kılınması, kırsal nüfusun toplumsal ve ekonomik kalkınmasının sa lanması, kırsal ve tarımsal geli ime yönelik strateji, politika, program ve proje olu turulması çalı malarına katkıda bulunmak amacıyla her türlü giri im ve etkinlikte bulunmak, Odanın amaç ve görevleri arasında sayılmı tır. Bu ba lamda müvekkil ODA toprakların kaybına neden olacak her türlü düzenlemenin kar ısındadır.

6-) ptale konu düzenleme ile meraların ve ormanların çok hızlı bir ekilde yerle ime açılması mümkün olacaktır ki bunun da telafisi imkansız zararlara yol açaca ı açıktır. Bu nedenle dava konusu düzenlemenin yürütülmesinin durdurulmasına kararı verilmesini talep ediyoruz.

HUKUK SEBEPLER : Anayasa, YUK, 4342, 6831 sayılı Kanunlar

SONUÇ : 24/02/2023 tarih 32114 Sayılı RG'de yayınlanarak yürürlü e giren **Ola anüstü Hal Kapsamında Yerle me ve Yapıla maya li kin 126 Sayılı Cumhurbaşkanlı ı Kararnamesinin 2.maddesinin 1.fıkrasının son cümlesinde yer alan 'Bu belirleme yapılırken gereklilik bulunması halinde, 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu ile 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun ek 16 ncı maddesinde belirtilen alanlar da kullanılabilir'** ekindeki düzenlemenin ve **4.maddesinin** Yürütülmesinin Durdurulmasına ve devamında ptaline; yargılama giderleri ile vekalet ücretinin kar ı yana yükletilmesine karar verilmesini saygı ile arz ve talep ederim.
27/02/2023

Av.Zühal S RKEC O LU DÖNMEZ

Davacı Vekili

Eki: Vekaletname